

Сумський національний аграрний університет, м. Суми

ОНЛАЙН ВІДЕО КУРС «ТВІЙ УСПІХ» ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМЦЯМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті розглянуто і проаналізовано методичні аспекти самостійного вивчення іноземцями української мови засобами онлайн технологій (на прикладі онлайн-курсу «Твій успіх»). Запропоновано досвід застосування нових інформаційних технологій, телекомунікаційних засобів. Зазначено, що мультимедійний підхід до навчання української мови як іноземної під час самостійного вивчення іноземних студентів забезпечує комплексне навчання основних видів мовленнєвої діяльності.

Ключові слова: відео урок, інновації, комп'ютерні технології, мультимедійний підхід, українська мова як іноземна, соціальні мережі.

Abstract. The article discusses and analyzes the methodological aspects of independent learning of foreign languages by means of online technologies by foreigners (on the example of online course "Your Success"). It is noted that the multimedia approach to teach Ukrainian as a foreign language while self-study by foreign students provides comprehensive training of the basic types of speech activity.

Keywords: video lesson, innovation, computer technology, multimedia approach, Ukrainian as a foreign language, social networks.

Аннотация. В статье рассмотрены и проанализированы методические аспекты самостоятельного изучения иностранцами украинского языка средствами онлайн технологий (на примере онлайн-курса «Твой успех»). Предложено опыт применения новых информационных технологий, телекоммуникационных средств. Отмечено, что мультимедийный подход к обучению украинского языка как иностранного при самостоятельном изучении иностранных студентов обеспечивает комплексное обучение основным видам речевой деятельности.

Ключевые слова: видео урок, инновации, компьютерные технологии, мультимедийный подход, украинский язык как иностранный, социальные сети.

Україна як і кожна країна прагне до модернізації освіти. У ХХІ столітті відбувається переорієнтація системи освіти, пов'язана з використанням комп'ютерних технологій. Кожна людина прагне отримати інформацію, не витрачаючи багато часу на її пошук. Цю функцію у наш час на 100% виконує мережа Інтернет.

Сучасний світ важко уявити без новітніх технологій. Вони повністю пронизують наше життя, залучені у всі сфери людської діяльності [1; с. 99]. Всесвітня мережа швидко знайшла застосування у науці, освіті, засобах масової інформації, у рекламі, торгівлі, а також в інших галузях діяльності людини. Іншими словами, Інтернет заповнив увесь світ. Люди вже не уявляють життя без нього. Особливо мережа Інтернет допомагає студентам у пошуках відповідей на будь-які запитання. Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес вважається актуальним питанням мовної підготовки іноземних студентів у ВНЗ. Проблеми використання інноваційних технологій на заняттях з української мови як іноземної досліджують О. Антонів, С. Вдович, Ю. Гапон, І. Довгий, А. Зарицька, Г. Іванишин, О. Калініченко, А. Ковальова, І. Кочан, В. Корженко, Т. Кудіна, І. Кушнір, К. Маргстич, Л. Мацько, М. Онищенко, М. Опанасюк, О. Палка, О. Пономарьова, Л. Рева-Лєвшакова, А. Різніченко, О. Самолисова, Т. Скорбач, Б. Сокіл, Г. Швець та інші.

Питанням визначення найбільш ефективного використання Інтернет-ресурсів у навчанні української мови студентів-іноземців різних спеціальностей присвячені роботи О. Калініченко, І. Кочан, О. Самолисова, Т. Скорбач, Л. Роман та інші.

Можна сказати, сьогодні впровадження інноваційних комп'ютерних технологій (ІКТ) стоїть у центрі наукових пошуків сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідників. Проблема сучасної освіти – недостатня обізнаність у

можливостях використання ІКТ під час вивчення іноземних мов. Завдання майбутнього наукового дослідження передбачають: презентацію онлайн-курсу з української мови як іноземної «Твій успіх»; демонстрацію роботи сайту «<https://testi.netlify.com>» на електронних носіях та отримання результатів завдяки цієї системі вправ; обґрунтування доцільності використання онлайн відео уроку як одного із методів інноваційних технологій під час самостійного вивчення студентами-іноземцями української мови.

Мультимедія у наш час стала популярною у сфері освіти, доказом цього є використання ІКТ як у школі, так і в університетах. Іноземні студенти прагнуть отримувати знання швидко, цікаво та якісно. Відео навчання – одна з форм дистанційного навчання, яке пройшло природний етап еволюції від крейди на дошці до інтерактивної дошки, від бібліотеки до електронної бібліотеки, від традиційного уроку до онлайн відео заняття. Це цілий комплекс систематично підібраних онлайн відео уроків за темами, знятих з озвучуванням на відеокамеру, або записаних з екрану монітора за допомогою спеціальних програм. Для підвищення наочності нерідко застосовується комп'ютерна анімація, у тому числі інтерактивна. Мережею поширюються відео уроки через *YouTube*, *Facebook*, *Instagram* та інші соціальні мережі, або через пошту на переносних носіях інформації (*DVD*, переносні жорсткі диски). Зважаючи на це, читання текстів з підручників, виконання завдань у зошиті не викликає у сучасних студентів особливого зацікавлення під час занять.

Враховуючи вищезазначене, ми розробили онлайн-курс «Твій успіх» у вивченні української мови як іноземної вже сьогодні. Онлайн-курс розпочинається з вивчення абетки, усі бажаючі вивчити українську мову мають можливість у будь-який час переглядати відео та вчитися розмовляти, читати, писати українською мовою.

На основі підручника «Читаємо та розмовляємо українською мовою» також був спеціально розроблений сайт у вигляді програми «<https://testi.netlify.com>» із залученням ІКТ, у якій кожен студент самостійно спочатку ознайомлюється з інструкцією до завдань, потім їх виконує та

перевіряє рівень своїх знань. Програма складається з 5 рівнів, на яких розташовані тексти. Після прочитання тексту, студенту пропонується на електронному пристрої (планшеті, смартфоні, комп'ютері або на будь-якому іншому гаджеті) виконати завдання та перейти до наступного рівня. Таким чином, студент із зацікавленням виконує завдання та миттєво отримує свій результат.

У програмі «<https://testi.netlify.com>» зібрані тексти за рівнями складності від простого до складного. Завдання до текстів підібрані цікаві та різноманітні, а також із використанням анімації. Кожен студент може сам перевірити рівень отриманих знань і за необхідністю повторити або доопрацювати вивчений відеоматеріал. До речі, отримані результати студентів надсилаються на електронну пошту викладача.

Онлайн-курс «Твій успіх» охоплює теоретичні та практичні аспекти української мови і передбачає різні за функціональним призначенням тестові завдання, які можуть бути використані під час самостійної роботи іноземних студентів. Таким чином, інструментальні засоби для навчання та тестування дають змогу викладачам та іноземним студентам здійснювати контроль над засвоєнням знань (у режимі on-line), зокрема, генерувати тестові завдання з бази даних за критеріями, заданими розробником курсу; використовувати тестові завдання різних типів (вибір одного варіанта із запропонованих, вибір кількох варіантів із запропонованих, введення відповіді); розміщувати малюнки, анімацію, аудіо- та відеофайли; користуватись у режимі навчання контекстною допомогою; видавати (у режимі контролю) у кінці тесту статистичні дані про результати тестування, які записуються в базу даних результатів; указувати час для виконання тесту.

Онлайн-курс з української мови як іноземної «Твій успіх» надає змогу студентам постійно здійснювати різні форми самоконтролю знань, що впливає на мотивацію пізнавальної діяльності та творчий характер навчання, а також створює умови для використання інноваційних методів навчання,

спрямованих на пошук і прийняття рішень у результаті самостійної творчої діяльності.

Перевагами онлайн відео уроку є: стовідсоткова реалізація принципу наочності; чітке озвучування диктором слів; динамічність подання матеріалу; прості пояснення граматичних тем; вивчення лексичного матеріалу; удосконалення розуміння аудіотексту; тренування вимови; оволодіння граматиною; навчання писемного мовлення; можливість перевірити та закріпити вивчений матеріал, завдяки безкоштовним онлайн вправам з граматики; емоційність; заощадження часу; необмежений перегляд тощо.

Відеоматеріали можна використовувати не лише для вивчення нового матеріалу, але й для контролю знань, закріплення, повторення, узагальнення. Арсенал мультимедіа-технологій містить анімаційну графіку, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу аудіальний і візуальний канали сприйняття.

Впровадження нових освітніх технологій сприяє основній меті роботи з відеоматеріалами – формуванню мовленнєвих навичок й розвитку мовленнєвих умінь. Система завдань має комунікативний і творчий характер, що, зрештою, спонукає іноземців до вивчення української мови.

Занурення у віртуальну мовну чи професійну ситуацію дає змогу іноземним студентам отримати знання, не виходячи із дому. Для сучасної молоді важливо швидко, зручно отримувати потрібну інформацію. Готові програмні продукти іноземець має можливість переглядати у режимі онлайн. Змодельована реальна ситуація мовлення створює ефект контакту з мовним середовищем.

Під час онлайн відео уроку викладач продукує вже чітко підібраний матеріал, у якому увага зосереджена на виявленні типових помилок та їх усуненні. Студенти швидко опановують навчальний матеріал, оскільки онлайн-курс дозволяє повторювати матеріал до повного автоматизму.

Онлайн-курс «Твій успіх» розрахований не тільки для іноземних студентів, але й для дітей. У коментарях під відео кожен слухач має можливість ставити запитання викладачу-блогеру та чекати відповіді у блозі.

Сучасний студент – це особистість, котра прагне за короткий термін отримати гарний результат від навчання. Саме відео уроки сприяють швидкому засвоєнню знань, оскільки студенти із задоволенням виконують завдання на електронних носіях. Онлайн-курс «Твій успіх» дає можливість абсолютно безкоштовно отримувати корисну інформацію та власноруч обирати потрібні теми для вивчення. Іноземному студенту під час самостійного вивчення цей матеріал допомагає вивчити та повторити теорію та на практиці перевірити свої знання, а також змодельовати мовленнєву поведінку у різноманітних мовленнєвих ситуаціях повсякденного спілкування.

У сучасному світі відео проникає в усі сфери людського життя. І все більше воно використовується не лише в розважальному аспекті, а й у навчальному. Постійна взаємодія з технологіями, у тому числі з Інтернетом, розвиває пізнавальну сферу іноземних студентів, оперативну пам'ять, увагу тощо.

Отже, під новітніми технологіями дослідники і практики розуміють широкий спектр засобів і прийомів, так чи інакше пов'язаних з результатами технічного прогресу і вдосконалення методичних прийомів [2; с. 100].

Сучасний викладач – це генератор ідей, організатор, режисер, який визначає ролі та процес навчання, поєднуючи традиційні та новітні методики, прийоми та засоби. Ефективність використання відеоматеріалів залежить не лише від майстерності онлайн викладача, але й від якості самого відео та технічних і програмних засобів його створення. Саме тому викладач-блогер, який створює власні відеоматеріали, повинен: мати уявлення про основні технічні засоби запису відео й аудіо; засвоїти теоретичні відомості про цифрове відео й аудіо; здобути основні навички відеозйомки; навчитися використовувати програмне забезпечення для відеомонтажу; уміти

публікувати відеоматеріали в мережі Інтернет; уміти використовувати відеофрагменти в навчально-виховному процесі.

Мультимедійний підхід до навчання української мови як іноземної забезпечує комплексне навчання всіх основних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, усного і писемного мовлення), а також дозволяє викладачам впроваджувати та удосконалювати нові методи роботи, підвищувати ефективність навчального процесу та рівень знань іноземних студентів.

Створення навчально-методичних матеріалів для вивчення української мови як іноземної та системи тестових завдань передбачає: визначення тем, які доцільно подати в навчальному курсі вивчення української мови як іноземної; застосування методу роз'яснення складних моментів у поєднанні з методом тренування та контролю; урізноманітнення форм і методів подання практичних завдань (завдання-тести, вправи, ігри); подання інформації у формі коментарів, запитань-відповідей, словників, докладних методичних вказівок; розроблення зразки тестів для контролю загального рівня знань, умінь і навичок з української мови як іноземної; подання анотацій найважливіших навчальних посібників з української мови для іноземних студентів.

Базовими навчальними посібниками до онлайн-курсу «Твій успіх» стали: «Вступний фонетико-граматичний курс української мови як іноземної «Твій успіх» та «Читаємо та розмовляємо українською мовою». «Вступний фонетико-граматичний курс української мови як іноземної «Твій успіх» призначений для англomовних студентів підготовчих факультетів, які починають вивчати українську мову на елементарному та основному рівні. Навчальне видання знайомить студентів зі звуковою системою української мови, з основними типами інтонаційних конструкцій, відмінковою парадигмою іменників. Пропонований посібник складається з 10 уроків і супроводжуються українсько-англійськими поурочними словниками. Широко представлені ілюстрації, фотографії, таблиці, система вправ, спрямована на

поетапне формування у студентів мовних навичок і умінь. Основне завдання навчального посібника – сформувати комунікативну компетенцію іноземного студента.

Навчальний посібник «Читаємо та розмовляємо українською мовою» адресовано іноземним студентам. Цей посібник був спеціально розроблений для онлайн навчання іноземних студентів, містить матеріали, що забезпечують формування в іноземних студентів комунікативно-мовленнєвих умінь на базі соціокультурного характеру. Тексти цікаві, прості та різноманітні в тематичному і жанровому плані, написані живою розмовною мовою для іноземців, які почали вивчати українську мову, зачіпають теми, близькі та цікаві будь-якій аудиторії. У посібнику зібрано понад сімдесят невеликих за обсягом текстів із завданнями, спрямованими на закріплення граматичних форм, розвиток мовних навичок і збільшення обсягу активної лексики іноземних студентів. Лексичний матеріал відібраний з урахуванням комунікативних потреб студентів-іноземців на даному рівні, тому завершують навчальний посібник тексти підвищеного рівня складності.

Медіаосвітні технології мають широкий діапазон можливостей для вдосконалення навчального процесу української мови як іноземної так і соціально-гуманітарної підготовки в закладах вищої освіти в цілому. Застосування інновацій в освітньому процесі реалізують ідеї інтенсифікації, пошуку ефективних методів, засобів, інструментів, методик, технологій навчання, що відповідають його меті й змісту. Застосування медіаосвітніх технологій на практичних заняттях з української мови як іноземної впливає на якість навчання, дозволяє викладачу впроваджувати та удосконалювати нові методи роботи, дає змогу збільшити обсяг засвоєваної інформації, підкріпити лексико-граматичний матеріал аудіо- і відеоінформацією; реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні. Крім того, використання медіаматеріалів та медіатехнологій уможлиблює вирішення таких навчальних завдань: усвідомлення, порівняння та систематизація мовленнєвих явищ,

напрацювання автоматичного відтворення мовних і мовленнєвих ситуацій, готовність до різноманітних ситуативних діалогів [2; с. 128].

Отже, на сьогодні відео навчання – це швидкий і безкоштовний спосіб вивчення іноземних мов. Онлайн відео курс «Твій успіх» як один із методів самостійного вивчення сприяє: зацікавленню іноземних студентів до вивчення української мови як іноземної; розширює мотивацію чужомовців до навчання, надаючи їм можливість працювати над мовою в зручному для них темпі, сприяючи, таким чином, індивідуалізації навчання та ефективному оволодінню нерідною мовою.

Список літератури

1. Міжнаціональна комунікація – полілог культур (актуальні питання навчання іноземців) : зб. наук. праць / за загальною редакцією проф. Л. В. Рєви-Лєвшакової. – Одеса : Одес.нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – 212 с.: іл., табл.
2. Українська мова у світі: Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 листопада 2014. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 216 с.